

Prolegomene la o istorie ilustrată a Universității din București

În mediile academice, publicațiile aniversare sunt deseori privite cu un anumit scepticism legitimat de experiență. Prin definiție, ele reflectă mai degrabă un efort catalizat de prilejuri festive, și mai puțin o cercetare desfășurată sistematic și consecvent, independentă de diversele date jubiliare. Totodată, ele tind să înfrumusețeze realitatea, evitând aspectele care ar putea să tulbure consensul pozitiv cu privire la instituția celebrată.

Aceste constrângeri și așteptări necesită clarificări din partea autorilor acestui demers.

În primul rând, lucrarea elaborată de noi nu este o istorie oficială. Autorii au beneficiat din partea conducerii Universității din București de deplină libertate academică în elaborarea ei. Nu a existat nici un fel de presiune pentru a selecta din prea-plinul istoriei doar aspectele „pozitive” sau pentru a eluda „umbrele”. Același spirit al libertății

academice a dominat și cooperarea dintre autorii acestui volum. Astfel, coordonatorii au propus doar structura generală și câteva principii menite să asigure coerența de ansamblu a volumului, lăsând fiecăruia dintre (co)autori autonomie în redactarea părților care le-au revenit.

În al doilea rând, acest volum nu este – și nici nu putea fi – o istorie exhaustivă, definitivă. Universitatea din București este o entitate complexă, a cărei diversitate nu se lasă ușor adunată într-un număr inevitabil limitat de pagini. Cercetarea istorică este complicată de faptul că documentele referitoare la instituție se află doar parțial în custodie proprie, multe dintre ele fiind împrăștiate la alți deținători de arhive și colecții de izvoare istorice. Aceeași variabilitate a accesibilității informației caracterizează chiar și structurile interne ale Universității, indiferent că ne referim la

serviciile administrative sau la diversele facultăți și departamente.

În aceste condiții, volumul pe care-l supunem acum cititorilor este un bilanț de etapă, o încercare de a sintetiza și de a da sens a unei perioade de 160 de ani de învățământ superior, de cercetare și de angajare socială în cadrul Universității din București.

Opțiunea pentru o istorie bogat ilustrată a instituției este ea însăși expresia acestei viziuni. Trăim într-o epocă de adânci prefaceri, inclusiv în ceea ce privește modalitățile de comunicare/prezentare a cunoașterii. Habitusul istoricilor, și nu numai al lor, s-a bazat timp de mai multe secole pe cultul documentului scris, ca și pe narațiunile ample, cu grijă pentru detaliu și pentru amplexarea notelor de subsol. Lumea a evoluat și hegemonia textului scris a fost subminată de expansiunea vizualului și de progresele IT. În aceste condiții, autorii sunt conștienți că forma de prezentare pentru care au optat acum este doar o expresie a unei tranziții și că peste un deceniu s-ar putea ca o lucrare de acest fel să fie realizată într-un format cu totul digital, cu scenarii alternative de parcurgere și opțiuni interactive. Dincolo însă de asemenea viziuni futuriste, care s-ar putea însă să fie realiste mâine și nu neapărat poimâine, considerăm că forma pentru care am optat, a împletirii textului sintetic cu imagini reprezentative în cadrul unui volum tipărit, răspunde cel mai bine nevoilor, preferințelor și așteptărilor beneficiarilor acestei lucrări. Aceeași preocupare pentru echilibru și ușurarea lecturii a determinat opțiunea

pentru un aparat critic limitat la trimiterile de subsol esențiale și la o bibliografie finală ce cuprinde lucrările fundamentale, fără a avea însă pretenția exhaustivității.

Totodată, autorii doresc să-și exprime gratitudinea față de persoanele și instituțiile care au oferit sprijin în documentare și/sau în elaborarea volumului. Conducerea Universității a susținut de la început proiectul și l-a integrat în programul activităților aniversare menite să marcheze împlinirea a 160 de ani de la înființarea oficială a Universității din București. Colegi din universitate, activi sau pensionari, în nume individual sau în calitate de reprezentanți ai facultăților, ai departamentelor și/sau ai serviciilor din care fac parte, ne-au oferit informații și material ilustrativ. O mențiune specială se cuvine pentru Secretariatul General al Universității și personalul Bibliotecii Facultății de Istorie, fără al căror sprijin prompt, amabil și competent efortul autorilor ar fi necesitat resurse suplimentare de timp și ar fi fost mai puțin eficient. În ceea ce privește ilustrațiile, pe lângă structurile interne ale Universității, un ajutor important a venit și de la Cabinetul de Stampe, Desene și Hărți al Bibliotecii Academiei Romane (doamna Cătălina Macovei și domnul Emanuel Bădescu). În cadrul Editurii Universității din București - Bucharest University Press, redactorii și tehnoredactorii, cărora uneori le-am pus la grea încercare răbdarea și amabilitatea, au dat dovadă de o disponibilitate, promptitudine și competență exemplare, cruciale pentru apariția și forma finală a volumului nostru. În fine, dar nu în cele din urmă, pentru capitolul dedicat istoriei Universității din București în perioada regimului comunist am putut folosi

resursele strânse și experiența acumulată în cadrul proiectului PN-II-ID-PCE-2011-3-0476 *Planificare economică, învățământ superior și acumularea capitalului uman în România în timpul regimului comunist (1948-1989)*, proiect derulat în perioada 2011-2016, precum și pe cele din proiectul PN-III-P4-PCE-2021-0981 *Accesul la învățământ superior în România post-comunistă (2022-2024)*. Evident, nici una dintre persoanele și instituțiile care ne-au

sprijinit nu este responsabilă de forma finală a lucrării și cu atât mai puțin de limitele și neîmplinirile sale.

Așa cum este firesc în cazul unor asemenea opere colective, formulările, interpretările și nuanțele aparțin în integralitate autorilor diverselor (sub)capitole, care își asumă pe deplin responsabilitatea științifică pentru părțile ce le revin.

